

Wytyczne dotyczące szkoleń i odpraw dla operatorów NON-DG

21.11.2024 r.

Rafał Lewandowski

Inspektorat Materiałów Niebezpiecznych oraz Agentów
Obsługi Naziemnej
Departament Operacyjno-Lotniczy

Urząd
Lotnictwa
Cywilnego

21.11.2024

Kolejne przykłady ujawnionych materiałów niebezpiecznych w bagażu pasażerskim:

Przykłady mniej oczywistych materiałów niebezpiecznych

Czy operatorzy NON-DG muszą zapewnić
swojemu personelowi szkolenia
z zakresu transportu materiałów
niebezpiecznych drogą powietrzną?

ORO.GEN.110 Obowiązki operatora

- j) Operator ustanawia i prowadzi programy szkolenia personelu na temat materiałów niebezpiecznych zgodnie z wymaganiami określonymi w Instrukcjach Technicznych. Takie programy szkolenia muszą być odpowiednie do zakresu obowiązków personelu. Programy szkolenia operatorów prowadzących operacje CAT, niezależnie od tego, czy transportują oni materiały niebezpieczne, oraz operatorów prowadzących operacje inne niż operacje CAT, o których mowa w lit. b), c) i d) pkt ORO.GEN.005, transportujących materiały niebezpieczne, podlegają przeglądowi i zatwierdzeniu przez właściwy organ.

ORO.GEN.005 Zakres

Niniejszy załącznik ustanawia wymagania obowiązujące przewoźników lotniczych prowadzących:

- a) operacje zarobkowego transportu lotniczego (CAT);
- b) zarobkowe operacje specjalistyczne;
- c) niezarobkowe operacje przy użyciu skomplikowanych statków powietrznych z napędem silnikowym;
- d) niezarobkowe operacje specjalistyczne przy użyciu skomplikowanych statków powietrznych z napędem silnikowym.

ORO.GEN.110 Obowiązki operatora

k) Niezależnie od przepisów lit. j) operatorzy prowadzący operacje zarobkowe przy użyciu któregokolwiek z wymienionych poniżej statków powietrznych zapewniają odbycie przez załogę lotniczą odpowiedniego szkolenia lub odprawy w zakresie materiałów niebezpiecznych, aby załoga ta nabyła umiejętność rozpoznawania niezgłoszonych materiałów niebezpiecznych wnoszonych na pokład przez pasażerów lub jako ładunek:

- 1) samolot jednosilnikowy z napędem śmigłowym o MCTOM nie większej niż 5 700 kg oraz MOPSC nie większej niż 5, eksploatowany w locie, którego start i lądowanie odbywa się na tym samym lotnisku lub w tym samym miejscu operacji lotniczej, wykonywanym zgodnie z VFR w dzień;
- 2) śmigłowiec jednosilnikowy inny niż skomplikowany technicznie śmigłowiec z napędem silnikowym, o MOPSC nie większej niż 5, eksploatowany w locie, którego start i lądowanie odbywa się na tym samym lotnisku lub w tym samym miejscu operacji lotniczej, wykonywanym zgodnie z VFR w dzień.

Jaka jest różnica pomiędzy

SZKOLENIEM

a

ODPRAWĄ?

SZKOLENIE

zgodnie z literą k)

WYMAGANIA

- > Szkolenie z transportu materiałów niebezpiecznych musi być przeprowadzone zgodnie z wymaganiami i na podstawie Instrukcji Technicznych ICAO Doc. 9284
- > Program szkolenia musi być opracowany na podstawie podejścia kompetencyjnego – nie musi być zatwierdzony przez ULC
- > Szkolenie musi zakończyć się egzaminem weryfikującym uzyskanie kompetencji do pełnienia danej funkcji
- > Instruktor musi sporządzić protokół szkolenia oraz wydać uczestnikowi zaświadczenie potwierdzające ukończenie szkolenia z wynikiem pozytywnym
- > Szkolenie musi być przeprowadzone przez instruktora zatwierdzonego przez Urząd Lotnictwa Cywilnego i wskazanego w wykazie
- > Szkolenie musi być przeprowadzane co 24 miesiące, w celu zachowania ciągłości

USTAWA

z dnia 5 sierpnia 2022 r.

o transporcie materiałów niebezpiecznych drogą powietrzną¹⁾

2. Szkolenie jest ważne przez 24 miesiące, licząc od ostatniego dnia miesiąca, w którym szkolenie zostało ukończone, i jest prowadzone zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) jest przeprowadzane przez instruktora;
- 2) zakres szkolenia jest:
 - a) ujęty w ramowym programie szkolenia, który w przypadku szkolenia personelu operatora lotniczego jest zgodny z programem szkolenia danego operatora zatwierdzonym przez Prezesa Urzędu zgodnie z ORO.GEN.110 rozporządzenia nr 965/2012/UE,
 - b) zgodny z zakresem zatwierdzenia udzielonego instruktorowi przez Prezesa Urzędu, zgodnie z art. 23 ust. 2;
- 3) jest zrealizowane i ukończone z wynikiem pozytywnym przez osobę szkoloną przed rozpoczęciem wykonywania przez nią obowiązków;
- 4) jest odpowiednie do zakresu obowiązków wykonywanych przez osobę szkoloną, zgodnie z tematyką kursów szkoleniowych określoną w Instrukcjach Technicznych, i obejmuje co najmniej:
 - a) szkolenie ogólne – które zapoznaje osobę szkoloną z zagadnieniem transportu materiałów niebezpiecznych drogą powietrzną, w tym z postanowieniami Załącznika 18,
 - b) szkolenie specjalistyczne dla poszczególnych stanowisk – które dostarcza szczegółową wiedzę w zakresie wymagań obowiązujących osobę szkoloną na stanowisku, za które jest odpowiedzialna,
 - c) szkolenie w zakresie bezpieczeństwa – które dostarcza wiedzę w zakresie zagrożeń stwarzanych przez materiały niebezpieczne, bezpiecznej ich obsługi oraz metod postępowania w sytuacjach awaryjnych;
- 5) kończy się egzaminem przeprowadzonym przez instruktora.

USTAWA

z dnia 5 sierpnia 2022 r.

o transporcie materiałów niebezpiecznych drogą powietrzną¹⁾

Art. 22. 1. Do prowadzenia szkolenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1, jest uprawniona osoba, której Prezes Urzędu udzielił zatwierdzenia spełnienia wymagań do prowadzenia szkoleń z zakresu bezpiecznego transportu materiałów niebezpiecznych drogą powietrzną.

		WYKAZ INSTRUKTORÓW <i>List of instructors</i>																						
<small>Stan na dzień 8 listopada 2024 / Update from day 08.11.2024</small>																								
Numer w wykazie / <i>List number</i>		Nazwisko i imię / <i>Last and first name</i>					Numer telefonu / <i>Phone no.</i>		Adres e-mail / <i>E-mail address</i>				Data ważności / <i>Validity</i>			Status / <i>Status</i>								
Ramowy program szkoleniowy / Training program framework:																								
	KLASYFIKACJA MATERIAŁÓW NIEBEZPIECZNYCH <small>CLASSIFYING DANGEROUS GOODS</small>			PRZYGOTOWANIE PRZESYŁEK Z MATERIAŁAMI NIEBEZPIECZNYMI <small>PREPARING DANGEROUS GOODS SHIPMENT</small>					PROCESOWANIE/AKCEPTACJA FRACHTU LOTNICZEGO <small>PROCESSING/ACCEPTING CARGO</small>				ZARZĄDZANIE DZIAŁANAMI PRZED ZAŁADUNKIEM FRACHTU LOTNICZEGO <small>MANAGING CARGO PRE-LOADING</small>			AKCEPTACJA BAGAŻU PASAŻERÓW I ZAŁOGI <small>ACCEPTING PASSENGER AND CREW BAGGAGE</small>		TRANSPORT FRACHTU/BAGAŻU <small>TRANSPORTING CARGO/BAGGAGE</small>			ZBIERANIE DANYCH DOTYCZĄCYCH BEZPIECZEŃSTWA <small>COLLECTING SAFETY DATA</small>			
ZAKRES SCOPE	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	3.1	3.2	3.3	3.4	4.1	4.2	4.3	5.1	5.2	6.1	6.2	6.3	7.1	7.2	7.3	7.4
	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

USTAWA

z dnia 5 sierpnia 2022 r.

o transporcie materiałów niebezpiecznych drogą powietrzną¹⁾

7. Instruktor sporządza protokół szkolenia, który zawiera:

- 1) imię i nazwisko osoby szkolonej;
- 2) datę i miejsce przeprowadzenia szkolenia;
- 3) datę ukończenia poprzedniego szkolenia – w przypadku gdy protokół dotyczy szkolenia odnawiającego;
- 4) zakres programu szkolenia określony zgodnie z Instrukcjami Technicznymi;
- 5) opis lub kopię materiału wykorzystywanego podczas szkolenia;
- 6) informację o wyniku egzaminu;
- 7) firmę i adres podmiotu, na którego rzecz przeprowadzono szkolenie;
- 8) imię, nazwisko i podpis instruktora oraz jego numer w wykazie instruktorów.

8. Protokół jest przechowywany przez instruktora przez okres 3 lat od dnia jego sporządzenia i jest udostępniany na żądanie podmiotowi, o którym mowa w ust. 7 pkt 7, oraz Prezesowi Urzędu.

9. Instruktor wydaje osobie szkolonej dokument potwierdzający ukończenie szkolenia zawierający: imię i nazwisko osoby szkolonej oraz instruktora, datę i miejsce przeprowadzenia szkolenia, zakres programu szkolenia określony zgodnie z Instrukcjami Technicznymi oraz informację o wyniku egzaminu.

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

WYMAGANIA

- > Odprawa musi zawierać informacje umożliwiające personelowi identyfikację niezgłoszonych materiałów niebezpiecznych w bagażu pasażerów i ładunków
- > Odprawa z transportu materiałów niebezpiecznych musi być przeprowadzona na podstawie Instrukcji Technicznych ICAO Doc. 9284
- > Odprawa nie musi posiadać opracowanego programu
- > Odprawa nie musi zakończyć się egzaminem weryfikującym uzyskanie kompetencji do pełnienia danej funkcji
- > Osoba przeprowadzająca odprawę nie musi sporządzić protokołu odprawy ani wydać uczestnikowi zaświadczenia potwierdzającego ukończenie odprawy
- > Odprawa nie musi być przeprowadzona przez instruktora zatwierdzonego przez Urząd Lotnictwa Cywilnego i wskazanego w wykazie
- > Osoba przeprowadzająca odprawę nie musi posiadać dodatkowych uprawnień w tym zakresie

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

ZALECENIA

- > Odprawa może odbywać się zgodnie z ustalonym programem/planem
- > Odprawa może zakończyć się egzaminem weryfikującym uzyskanie i zrozumienie przekazanej wiedzy
- > Osoba przeprowadzająca odprawę może sporządzić dokument potwierdzający przeprowadzenie odprawy
- > Osoba przeprowadzająca odprawę może posiadać dodatkowe uprawnienia w tym zakresie, np.
 - Szkolenie z transportu materiałów niebezpiecznych drogą powietrzną
 - Uprawnienia dydaktyczne.

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

ZALECENIA

- > Odprawa powinna opierać się za zapisach zawartych w Instrukcji Operacyjnej operatora
- > Odprawa może być przeprowadzona w formie ustnej, graficznej, e-learningu, burzy mózgów, przykładach praktycznych (...) – dowolnej
- > Czas trwania i forma odprawy powinna być dostosowana do specyfiki działalności
- > Nie należy traktować odprawy jako nudnego obowiązku, to może być ciekawy element codziennych obowiązków.

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

Jakie tematy poruszyć?

- > Omów definicję materiałów niebezpiecznych. Definicję wystarczy zrozumieć, nie trzeba uczyć się jej na pamięć.

Materiały niebezpieczne zdefiniowane są jako:

Wyroby lub substancje, które mogą stwarzać zagrożenie dla zdrowia, bezpieczeństwa, mienia lub środowiska naturalnego, wykazane na liście materiałów niebezpiecznych w Instrukcjach Technicznych lub sklasyfikowane zgodnie z tymi instrukcjami.

Źródło: Ustawa o transporcie materiałów niebezpiecznych drogą powietrzną z dnia 5 sierpnia 2022 r.

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

Jakie tematy poruszyć?

---> Według przepisów materiały niebezpieczne są zabronione w bagażu pasażera, lecz jest lista wyjątków wskazana w Tab. 8-1 IT ICAO lub 2.3.A IATA DGR

Tabela 8-1 – Przepisy dla materiałów niebezpiecznych przewożonych przez pasażerów i załogę				
Materiały Niebezpieczne	Lokalizacja		Wymagana zgoda operatora	Ograniczenia
	Bagaż rejestrowany	Bagaż podręczny		
Baterie				
1) Baterie litowe (w tym przenośne urządzenia elektroniczne)	✓ (z wyjątkiem g) i h)	✓	Patrz c) i d)	a) typ przewożonej baterii musi spełniać wymagania każdego badania wskazanego w Części III, pkt. 38.3 „Podręcznika badań i kryteriów” UN (UN Manual of Tests and Criteria); b) każda bateria nie może przekraczać następujących wartości: — w przypadku baterii litowo-metalowych zawartości litu 2 gramy; lub — w przypadku baterii litowo-jonowych, pojemność energetyczna 100Wh; c) za zgodą operatora, każda bateria litowo-jonowa może przekraczać 100Wh ale nie może przekraczać 160Wh mocy; d) za zgodą operatora, każda bateria może przekraczać 2 gramy ale nie może przekraczać 8 gramów zawartości litu dla baterii litowo-metalowych dla przenośnych medycznych urządzeń elektronicznych; e) przenośne urządzenia elektroniczne zawierające baterie należy przewozić w bagażu podręcznym, natomiast w przypadku gdy są przewożone w bagażu rejestrowanym: — muszą zostać podjęte działania zapobiegające przypadkowej, niezamierzonej aktywacji. Umieszczać na celu ochronę urządzenia przed zniszczeniem oraz

Tabela musi być dostosowana do charakteru działalności operatora

SCAN NOW

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

Jakie tematy poruszyć?

---> Przedstaw przykładowe przedmioty, które są materiałami niebezpiecznymi oraz omów jakie niebezpieczeństwo mogą spowodować

Bateria litowo-jonowa
zawarta w urządzeniach
elektrycznych może
wywołać pożar

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

Jakie tematy poruszyć?

---> Przykładów jest wiele, ale zastanów się co rzeczywiście może trafić na pokład Twojego statku powietrznego

Artykuły zawierające ciecze łatwopalne mogą ulec uszkodzeniu lub wyciekowi podczas lotu i wywołać pożar

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

Jakie tematy poruszyć?

---> Do identyfikacji niezadeklarowanych materiałów niebezpiecznych można również omówić przykłady artykułów, które mogą je zawierać

Przenośne urządzenia elektroniczne

- mogą zawierać baterie: litowe, suche (np.. alkaiczne), kwasowe, ogniwa paliwowe

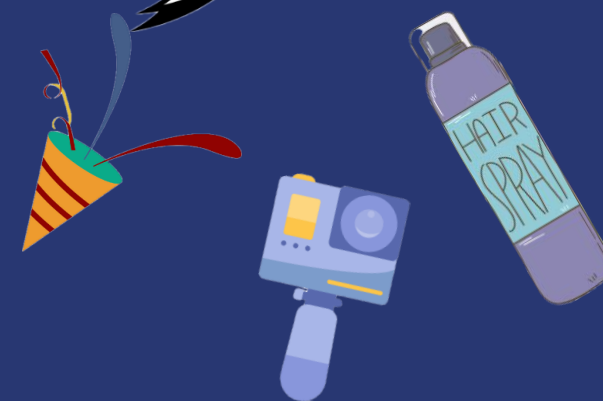
Kosmetyki

- mogą zawierać produkty łatwopalne np. lakier do włosów, perfumy, czy płyn do dezynfekcji

Wyposażenie urodzinowe/imprezowe

- mogą zawierać zapałki, zimne ognie, fajerwerki, baterie do aparatu/kamery

Przykłady warto opierać na własnych doświadczeniach

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

Jakie tematy poruszyć?

---> Omów podstawowe etykiety wskazujące na zawartość materiałów niebezpiecznych

Na pokładzie Twojego statku powietrznego nie mogą znaleźć się artykuły lub ładunki, na których umieszczone są etykiety niebezpieczeństwa!!!

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

Jakie tematy poruszyć?

---> Omów zasady identyfikacji niezadeklarowanych bądź ukrytych materiałów niebezpiecznych, które mogą być przewożone w bagażu lub w ładunku

21.11.2024

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

Nie zapomnij o raportowaniu!

Rozdział 7

Zgłaszanie wypadków, incydentów oraz zdarzeń

Art. 29. 1. Operator lotniczy, któremu Prezes Urzędu wydał certyfikat przewoźnika lotniczego (AOC), oraz jego podwykonawcy zgłaszają w ramach systemu zgłaszania zdarzeń każdy wypadek, incydent oraz zdarzenie, niezależnie od miejsca ich wystąpienia.

2. Operator lotniczy inny niż określony w ust. 1 zgłasza w ramach systemu zgłaszania zdarzeń każdy wypadek, incydent oraz zdarzenie, które miały miejsce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

ODPRAWA

zgodnie z literą k)

Jakie zdarzenia należy raportować?

- > Pożar urządzeń zasilanych bateriami litowymi lub samych akumulatorów
- > Wyciek substancji sklasyfikowanej jako niebezpieczna na pokładzie statku powietrznego
- > Identyfikacja, że na pokład wniesiono zabronione materiały niebezpieczne
- > Każde zdarzenie, które jest niezgodne z procedurami określonymi przez operatora

Czy mają Państwo pytania?

Dziękuję za uwagę

Rafał Lewandowski

Inspektorat Materiałów Niebezpiecznych oraz Agentów Obsługi Naziemnej
Departament Operacyjno-Lotniczy

tel. +48 22 520 72 58; tel. kom. +48 694 409 509
Email: rlewandowski@ulc.gov.pl

Wsparcie w opracowaniu prezentacji:
Magdalena Żelazo-Anczykowska